

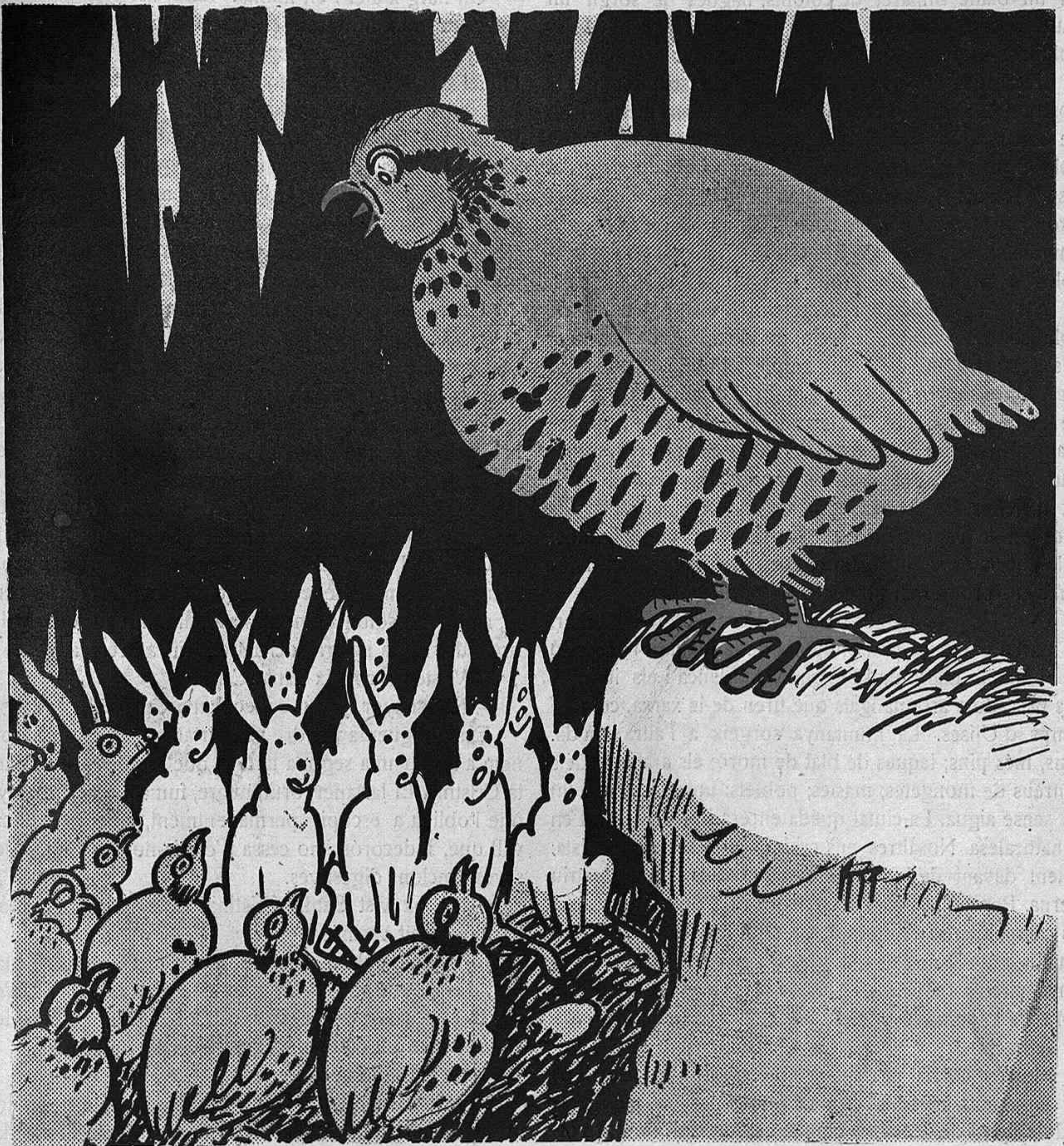
L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1913 — Any XXXVII
BARCELONA 27 D'AGOST DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims — Atrassats: 20

L'OBERTURA

—Oje, nois!... S'acaba de rebre l'ultimatum dels caçadors.
D'aquí pocs dies quedaràn rompudes les hostilitats.

Diumenge a fòra

QUINA terrible ànima mora tenen aquests diumenges d'agost barcelonins, amb la seva quietut, amb la seva mandra i amb la seva blava transparència de ciutat oriental. Sembla com si a la posta de sol, en un blanc minaret de coloms, hagués de sorgir un Muezin, convidant-nos a reçar per Alah, el déu de les voluntats mortes. I en un recó d'aquesta societat científica i recreativa que'ns serveix de convent, sospirem per la nostra soletat estiuenca. «Un diumenge—ens diem—hem de sortir a fòra». Però el diumenge arriba, passa i altra volta tornem a prometre'ns a santificar amb un viatge la festa pròxima. I és que canta tan bé el brollador d'aquest jardí conventual i són els coctels tan agradables i pren la Rambla aires tan de saló i és d'una tan elegant dolçor escoltar a la nit el ritme eròtic i sentimental dels tangos..

Apareix el dissabte i decretem el viatge. Un acte de voluntat ens porta a l'estació; un altre acte de voluntat ens acomoda en un vagó, ample i lluminós, un *salon bleu*. Unes senyores mostren ombres estatuaris a través de les teles blanques; llegeix un italià *Il Secolo* i un alemany el *Berliner Tageblatt*. Uns adolescents porten camafeus a la corbata, exhibint els mitjons de seda amb vanitat d'efebus. En López Picó, en un recó, amb els ulls fixos en la vaguetat del saló, mira volar un epigrama. Allò encara és la ciutat. En el cotxe-bar, encara deuen mixtures ens produirien un coctel de nom exòtic.

Com els personatges d'en Juli Verne, cridem: El mar! El mar! I comença la monotonía de la platja i l'obsessió de l'infinitat marítima i l'eterna vela blanca i els immortals pescadors arremangats que tiren de la xarxa, com en temps d'Ulises. La muntanya sorgeix a l'altra banda. Pins, més pins; taques de blat de moro; els arabescs dels conreus de mongetes; masíes; poblets; una riera seca; un riu sense aigua. La ciutat queda enrera i anem entrant en la naturalesa. Nosaltres ens cridem un discurs panteista: Estem davant de la vida immutable, de la gran matriu eterna. Per entre aqueixes pinedes i les ones musicals i els campaments de mongetes i aquell remat que passa i aquells núvols negres que posen una perruca a la muntanya, circula l'esperit de Déu, la força renovadora i creadora. És la naturalesa sense artificis, la naturalesa enemiga de la ciutat.

El tren corria, portant-nos més pins, més pabellons de mongetes, més blat de moro, més poblets, més pescadors tirant de la xarxa, com si estiguéssim donant voltes en un mateix paisatge. La santa insistència resultava

perfectament rural, fins que'l convoi se deturà. Els viatgers tregueren el cap per les finestres i la nova fou sabuda del tren:

—Una averia! Una averia!

La màquina s'extremia quieta en mig dels camps, i Arenys, estació del nostre viatge, quedava lluny. Amb què podíem amenitzar aquella inesperada i forçosa parada? Ni fruits, ni fonts, ni flautes camperoles, ni remats, ni vaques que'ns fecin l'ofrena de la seva llet servida per una pastora, ni en el mar sirenes, ni faunes pel bosc. Un gran repòs, entorn nostre. I un gran desencant que s'iniciava per aquell viatge en busca de naturalesa.

—Al tren! Al tren!

Un llarg xiulet i en marxa. Caldetes. Alemanys i senyoretetes que imposen el castellà com idioma rural. Arenys. Descendim. Preguntem: «No té cotxe o auto l'hotel Calvari?» «No, senyor, no.» Emprenem el camí a peu, però els núvols que posaven una perruca a les muntanyes han crescut, s'han espessit, negres; el vent xiula i la pluja comença a caure. Seguim el carrer de la Amargura, arribem al Calvari, i ja terra i mar són d'un gris fosc, on els llampecs reproduïxen els llamps de Jehová. Decididament deuen estar representant alguna ignorada Passió i mort de N. S. Jesucrist.

Unes senyoretetes fan musica en el «halle». Dues *cottes*, lamentables, posen en l'humida quietut de l'hotel, l'escàndol de les seves rialles. Passen més alemanys. I quan ja hem sopat, amb les finestres barrades per a evitar les agresions de la Naturalesa, ens acullim a la nostra habitació, a la pau del somni, fruit lluny dels sorolls de la ciutat, cara al mar i la terra immensa, de cara a Déu. Però Déu no ho volgué. Aquell llit era dur, un llit de cenobita, un llit de presó, un llit de campament, un llit de Calvari. I al dematí, amb el primer tren, sortia cap a Blanes, cercant aquelles inasequibles delícies de la natura, amb que somniavem tot escoltant la suau cançó del brollador de la nostra societat científica i recreativa.

—Vostè no coneix Santa Cristina?

—No, senyor, jo no conec Santa Cristina.

Ens obliguen a pendre una tartana fins a Blanes. Tornem a agafar una segona tartana que'ns condueixi a Santa Cristina. El tartaner, brut, negre, fumant un caliquenyo que l'obliga a escupir permanentment, amanyaga el cavall que, indecorós, no cessa d'oferir-nos l'epíleg de les seves funcions digestives.

—No ha vist Santa Cristina? Li agradarà. És molt hermós, molt hermós.

Jo no puc dubtar dels sentiments estètics d'un tartaner, d'ençà que vaig veure a un comprar *La Ben Plantada*. El bon tartaner me va mostrant les vinyes, però les vinyes tenen un color metàlic, de verdet de bronzo.

—Es pel mildiu, sab?

La tartana se detura. Davant nostre marxen tres autos i dues tartanes més i també paren. L'automòbil capdavanter ha tingut una pana, i el tartaner té una frase:

«Aquí també passa lo dels tramvies a Barcelona.» Com que'l camí és tant estret, parat un carruatge, parats tots. Quan arribem a Santa Cristina és hora de dinar. Hi han al menys un centenar de persones. Sota un pí enorme, mengem en petites taules. Mengem un arroç massa cuit, una vedella dura, un peix plé d'espines, un pollastre sec. Sembla un sopar federal del onze de febrer. El vi calent, l'aigua calenta. La costa s'extèn davant nostre perfectament cinematogràfica. Quan desitgem entornar-nos-en, l'hostaler ens diu que no disposa de cap vehícol, que l'hauríem d'haver emparaulat abans a Blanes. I emprenem la tornada a peu, a través de la muntanya, sota un cel rúfol i menjant de tant en tant uns raims del camí, àcids, aspres, amb gust metàlic. Per la muntanya tornem a trobar més alemanys. I ja en el tren, cara a Barcelona, altra volta els pins, les mongetes, el blat de moro...

* * *

Amics meus: La natura és magnífica, però en el Virgili. Les *Georgiques*, valen més que tots els camps de blat i no hi ha cap paisatge com els d'en Gauguin, Pezanne o el nostre Sunyer. Més bonic que una estrella és un voltaic i millor que pels camins de muntanya se marxa per l'asfaltat de la rambla...

El paisatge se diu que és un sentiment modern. Molt possible, però s'hauria d'afegir que l'home de ciutat se mira els paisatges com semblances pictòriques. Ja no

hi ha cap bell conjunt d'arbres i de terres que no sigui un paisatge d'en Corot, de l'escola francesa del segle VIII, d'en Pezanne o d'en Gauguin. Per això, agraits, els pintors són els únics artistes que s'estimen de debò la natura, convivint amb ella, vivint d'ella, fins a semblar els séus «maquereux» de tan admirar-la i de tan exprimer-la. El mateix Virgili, és molt possible que no hagués viscut al camp de la mateixa manera que'l senyor Chateaubriand feia catolicisme sense anar a missa.

La natura, pot ésser admesa com a sanatori, com a casa de banys, com a taula, com a aperitiu, i fins com a teatre, però sempre essent complement de la ciutat. Amb la nostra excursió vàrem obtenir la convicció de que ésser cul de cafè és el principi de la saviduria.

PARADOX

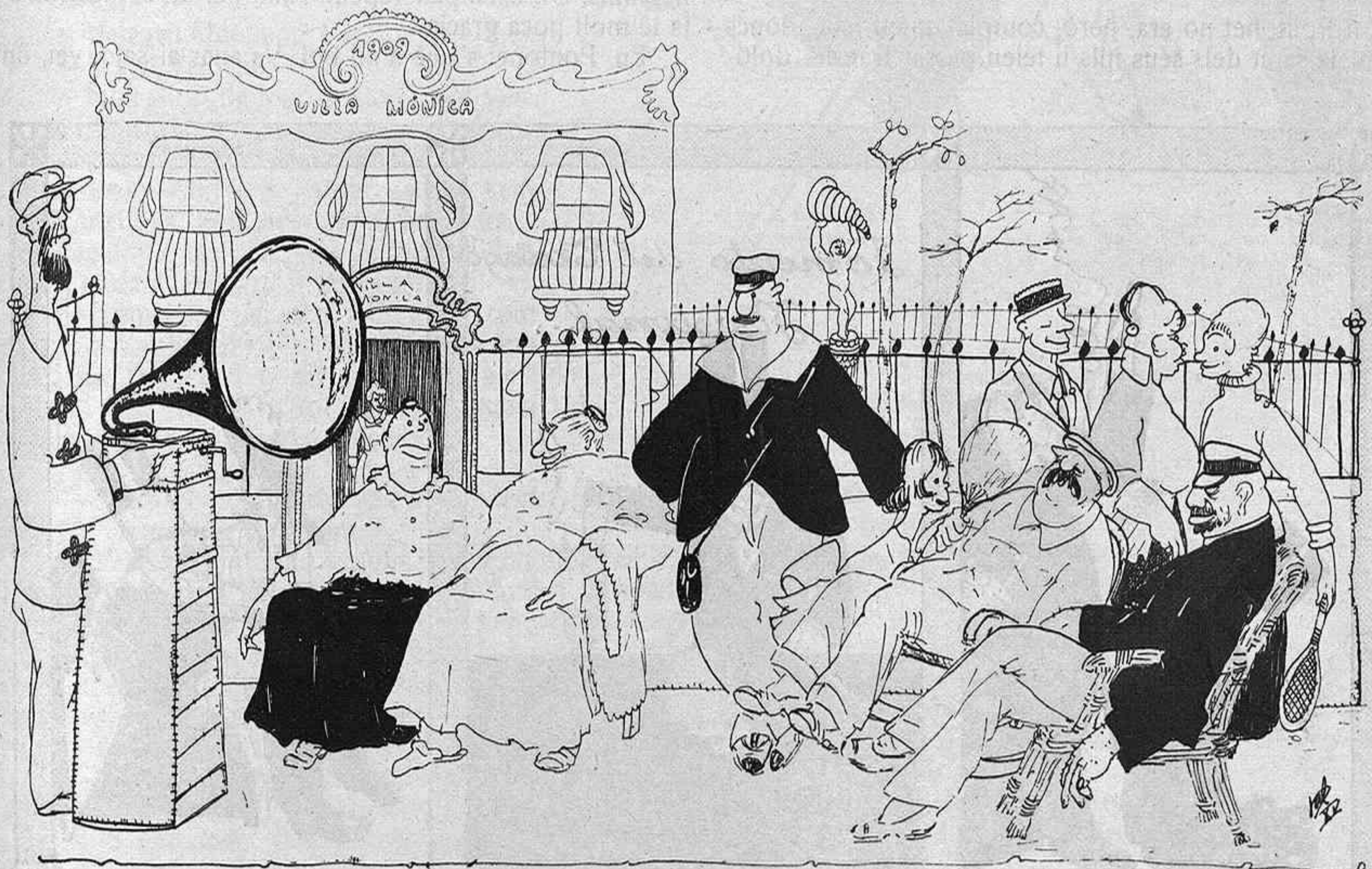
Del Jardí dels humoristes

EL COL·LECCIONISTA

I

Un matí d'abril, el meu amic Pontonet va adoptar una criatura de pocs mesos. Com que no tenia cap fill, es trobava dintre les condicions legals.

Aleshores va dir se: «Té, ara que tinc un fill adoptiu,

EL DIVERTIMENT DE LA COLONIA

—Aquesta me sembla que ja l'havíem sentida, senyor Bartomeu.
—Oh, i lo que la sentiràn!

no vindria malament un de natural». Va fer tractes amb una modesta cosidora que vivia al terrat de la seva escala. La xicota va complir. Passats els nou mesos li donà el fill natural, que'l pare va inscriure al registre civil.

Al tornar del bateig, va entrar a casa seva tot preocupat: «Ara ja tinc, pensava, un fill adoptiu i un de natural, però no'n tinc cap d'adulteri. El meu notari té una esposa que no va malament. I si me la fes presentar?»

Tal dit, tal fet. No va tardar a intimar amb la dona del notari.

Un vespre sopava a casa els seus pares quan, vet-aquí que, després de la verdura, tingué un sobresalt. «Recristina!, va pensar, no tinc cap fill incestuós!» Justament tenia encara una germana soltera, i amb molt poc gasto es va poguer procurar un fill perfectament incestuós sense ésser adulteri.

La gent escrupulosa començava a mirar-se'l malament i a murmurar.

II

Aleshores va dir-se: «Fem callar les males llengües i casem-se.»

Ara es tractava d'assegurar la fabricació d'un fill ben llegítim. Va començar la conquesta d'una noia de totes prendes, i no s'hi casà que ella no hagués parit el bailet que, conforme a la llei, fós completament llegítim.

Vivia tranquil amb la seva dona en un *chalet* de Neuilly. Pel jardí jogaven el fill adoptiu, el natural, el llegítim i de tant en tant l'adulteri, que li enviava la senyora del notari, i en Gaspar, el fill incestuós, que l'anomenava papà els dilluns, dimecres i dissabtes, i oncle els altres dies de la setmana.

III

En Pontonet no era, però, completament feliç, doncs sovint la salut dels seus fills li feien passar trànsits dolo-

rosos. Temia que se li morís el fill natural i li esguerrés la col·lecció.

Ficat dintre el sant matrimoni, no podia tenir altra cosa que fills llegítims o fills adulterins i per a substituir al fill natural—si per desgracia li esguerrava la col·lecció—no tindria més remei que separar-se de la seva dolça esposa (per medis sempre reprobables: l'assassinat o el divorci).

Amb la mort del fill adoptiu no podia ni pensar-hi; allò el destarotava. Figurin-se que per a trobar-se novament en les condicions legals que s'exigeixen per a adoptar una criatura, hauria sigut necessari suprimir tota la quitxalla i començar la col·lecció de cap i de nou.

IV

Per ara el cel el protegia. La salut dels fills de tota mena era excel·lent i vivia en pau, com un patriarca, voltat de la variadíssima i pintoresca família.

Se'l trobava sovint pels salons i per les embaixades, fent elogis de la seva original col·lecció.

Un vespre, en el saló de fumar, el seu amic Blanchard li digué:

—No és tan completa com dius, la teva col·lecció. Et falta un exemplar important.

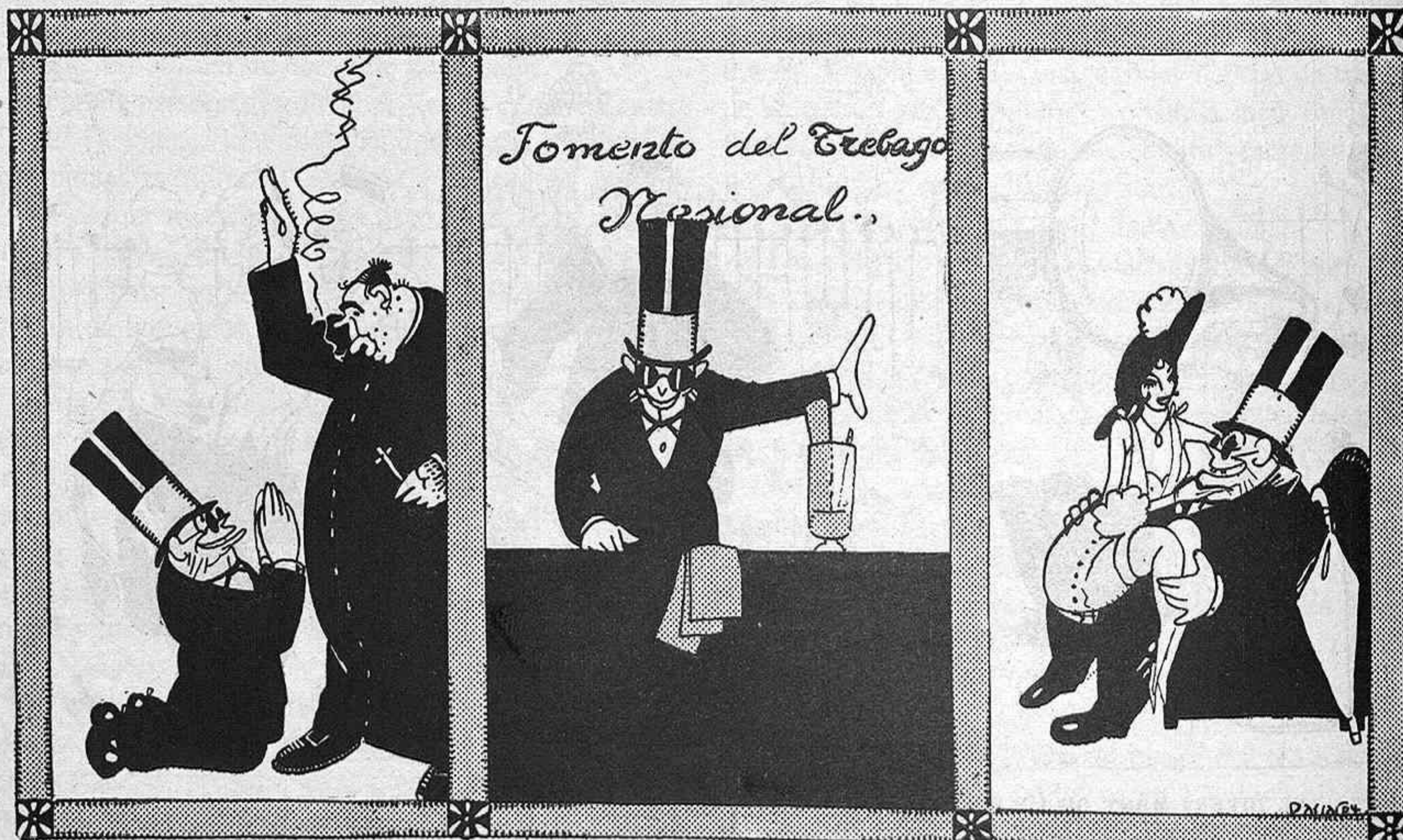
—Ja m'agradaria sapiguer quin és—va dir en Pontonet, tot empipat.

—Et manca un fill pòstum.

En Pontonet va quedar glaçat.

—I para compte. Suposant que morís repentinament, sense que la teva dona estigui embarçada, sempre li faltaria el fill pòstum a la magnífica col·lecció. En canvi, si la fecundes i no't recordes de morir, seràs pare de dos fills llegítims. Un exemplar repetit! Això per un col·leccionista té molt poca gracia.

En Pontonet s'alçà d'un bot. Va anar al saló veï, on

Visca l'Alemanya!

Visca la neutralitat!

Visca la França!

la seva dona feia visita amb unes dames de l'aristocràcia, i digué en tò imperatiu:

—Adela, anem-se'n al llit!

Als pocs mesos vàrem sentir a dir que en Pontonet s'havia ferit mortalment jugant amb una pistola, quin gallet va apretar amb evident imprudència, en el precís instant en que tenia el canó entre les dents. Va deixar molts fills de distintes procedències i l'esperança d'un fill pòstum.

La successió fou un enredo. No s'enteníen. Com sol succeir sempre en casos difícils, s'ho varen cruspir tot els curials.

La família Pontonet quedà a la misèria. Però el mort havia previst aquestes dificultats, i legava sa col·lecció al Hospici del departament del Sena.

TRISTANT BERNARD

La delícia dels *chauffeurs*

—Pelegrí!

—Va!

—Pelegrí!

—Va!

—Pelegrí! Què fem? Carai!

—Bony! Va!

—No't surtis de fogó, amic, jo qui s'espera i tinc el motor en repòs; no te'l deixis escalfar que podríes pendre mal.

—Bromista! No hi ha por que se t'escalfi mentres t'estiguis parat com ara i entretenin-te, en comptes de tocar la bocina, cridant: Pelegrí! Pelegrí! Pelegrí!

—Home, és per sentir-te a tu com fas: Va! Va! Va! Sembles una granota fent racl racl racl o un cotxe fent mecl mecl mecl. Deixe-m'ho córrer, siguem amics i cantem l'*aria* del dinar.

—Aquí tens la *carta*.

—No, no'l vui el *discurso entero y leído*, el vui *entero y pronunciado*. Endavant.

—Va. Sopa de caldo i bullit. Mandonguilles amb pe-sols i llengua amb pebrots, molls al forn i calamarsos *rellenos*, popets amb ceba per als de bon paidor i llagosta fresca per les parelles de nuvi (aquí respira); cabrit, conill, bou, pollastre, cap de porc, colomí...

—Noi, no faltem!

—Qui vos diu res?

—Tu! Això no és una llista, això és una lletania de mots ofensius.

—Jo anomeno viandes i no'm fico amb la clientela. Si un digués tot lo que pensa... Vaja, acabem. Ets conill o cap de porc?

—Cabrit. Abans sopa de caldo i popets. Vi clar amb sifón, pa del dia que sigui crostó, un pressec.

MISERIES

—Encara vas de llarg, tu?

—Noia, fins que estigui bé de mitges, no aniré bé de faldilles.

—Has dit cabrit?

—Sí, home, sí!

—Ja, ja, ja!

—Pelegrí!

—Va!

—Pelegrí, cuita!

—Què passa?

—De què riu aquell francès?

—Ara vaig a preguntar-li.

—De què reia?

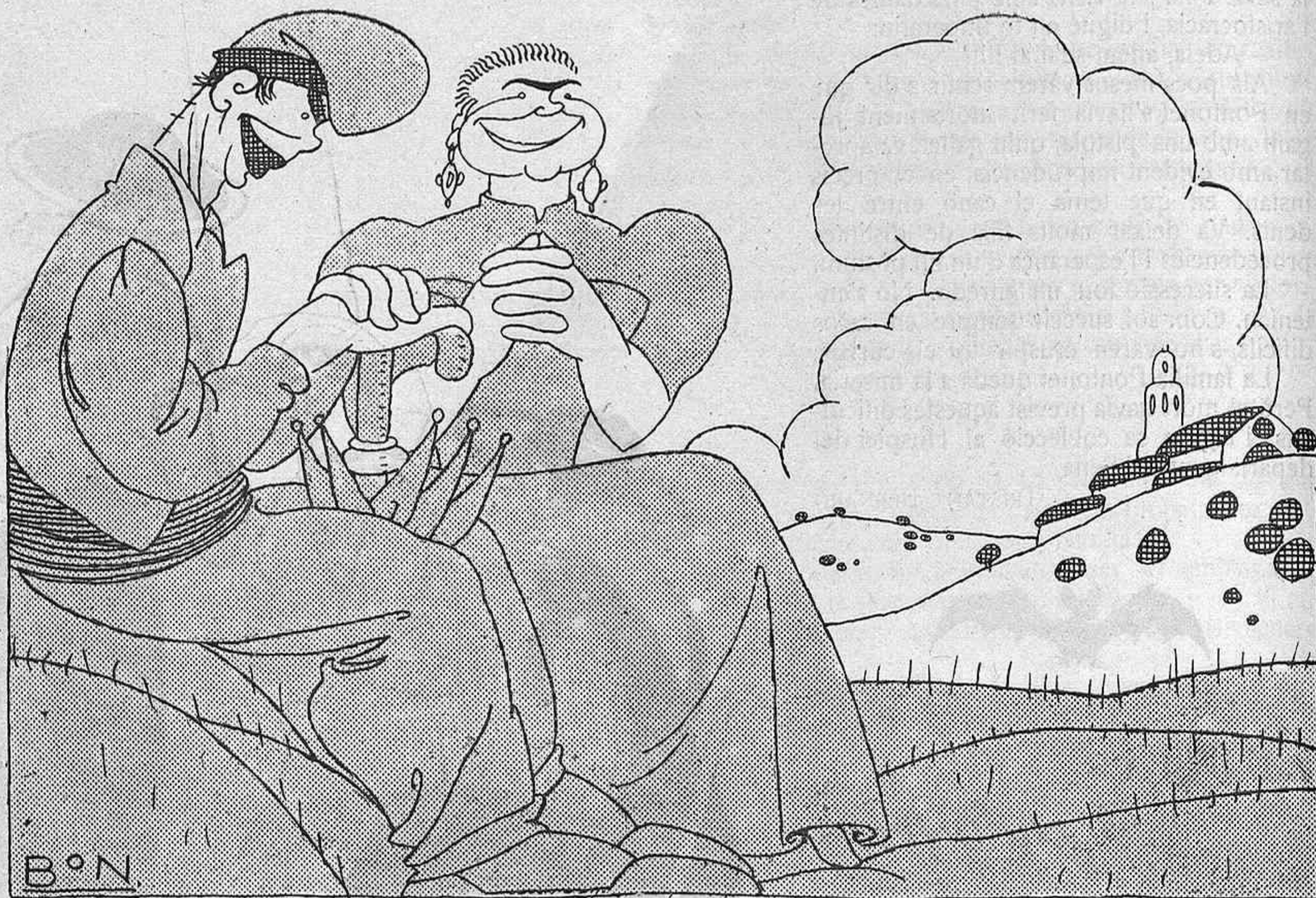
—D'això del cabrit. Diu que ets un cabrit.

—Molt bé. Porte'm el sifón.

—Té.

—Perfectament. (El *chauffeur* agafa la carbònica i arruixa al francès de cap a peus).

—*Cochon!* Sortiu al carrer!

—Ni un raim, Jesús, ni un raim!
 —Per mi que això de la pèrdua de Reims, és cosa dels alemanys.
 Deixe't de tantes bombes!

—Béc! Soc un cabrit! Béc!
 —Porc! Sortiu!
 —Béc! Béc! Béc! Soc un cabrit. Quan tornis de les trinxeres ben pelut, pot-ser jo ja serè un boc, ara soc un cabrit. Béc!
 —Me'n vaig! An aquí no pot estar-s'hi. Tampoc hi han anat els fills d'en Prince a la guerra.
 —Béc! Béc! Béc!
 —Arri!
 —Béc!
 —Ep! Mussiu, paga abans de marxar.
 —Que tens por que no't pagui, Pelegrí?
 —Com que quedes tan bé amb els teus!
 —Mira, ja vinc desseguida.
 —Vagi, vagi.
 —Té, tu, aquí tens els popets; després què m'has dit?
 —Cabrit! Però si no'n tens prou te diré tot lo altre: vedella, bou, conill, pollastre, peus de porc, cap de vaca, colomí i... borrarxo.

Les besties domesticades

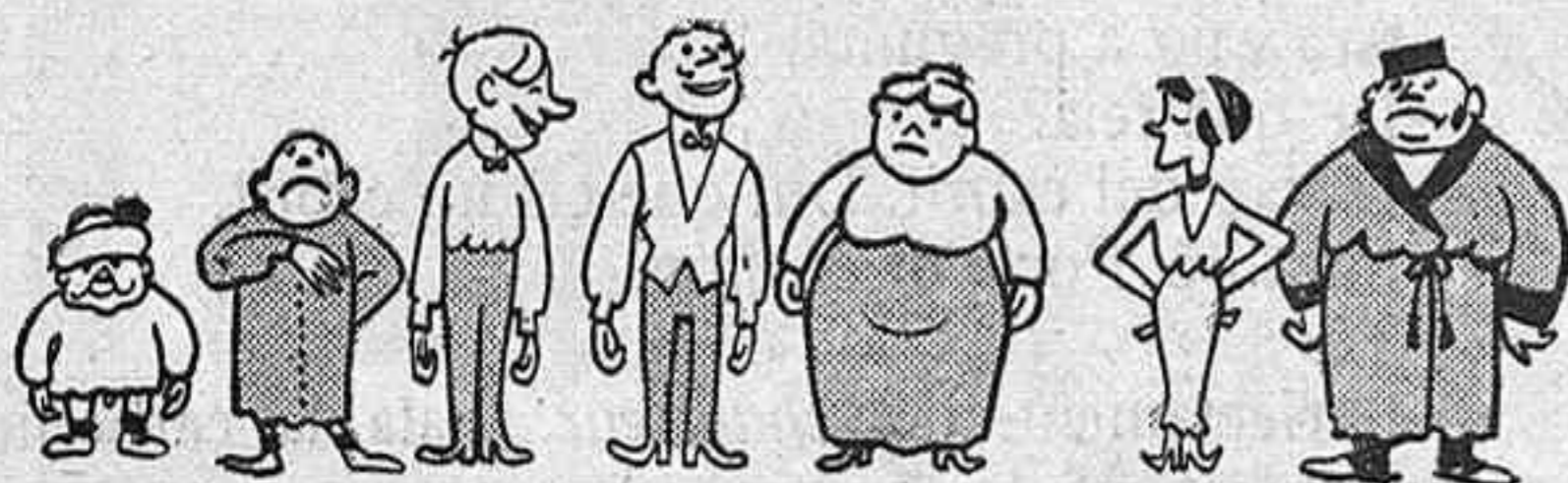
Una de les coses que m'empiparia més del món fóra que un cop mort me convertís en animal domesticat. Passo que, per castigar les meves culpes, l'alt tribunal que ha de jutjar-nos a tots me converteixi en lleó, en conill, en peix, en sargantana o en mosquit. Me conformo amb la mena de bestia que sigui, àdhuc de gabia, presonera. Per lo que no passo és per lo de bestia domesticada.

Els gats no fan compte; perquè siguin esclaus amb consentiment, els han de capar primer i aleshores lo que la gent pren per mansuetut és tristesa i enyorança. Que s'engreixen? És de tant devorar penes, de tant empassar-se llàgrimes, de tant estar-se quiets per por de trobar un goç o de que un germà els afronti, dient-los que no estàn sencers.

Dels goços ni en vui parlar, me fan fàstic. Els hi pegues i te llepen, no'ls dones menjar i callen, pugues al tramvia i corren al darrera com uns ximpls. D'això ne diuen besties nobles? Punyall! Lo que podrien dir-ne és besties cristianes; els hi claves cossa i encara paren el cul.

Però no és dels cans de qui volia parlar, ni tampoc dels cavalls, matxos i burros que conviuen amb nosaltres. La fauna de les besties domesticades, s'ha augmentat ara amb dues classes més. La primera són els aucells que no fugen.

Van començar pels pardals, després vingueren els lloritos i ara n'han sortit uns altres que'n diuen viudes i que

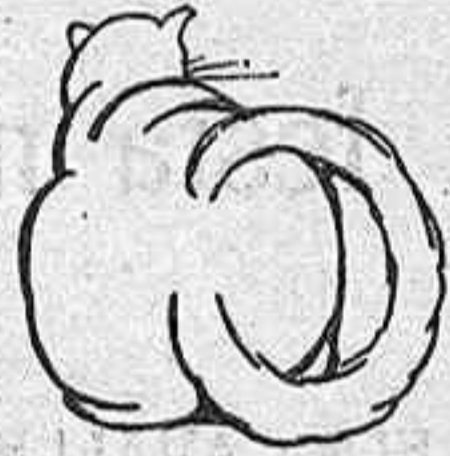

són uns aucells petits que porten clavades al cul unes plomes de gall. Els venedors neguen que sien de gall, fan més, afirmen que són naturals i que nasqueren per si soles. Embusteros, més que embusteros! Vés si ningú me farà creure que en un test de clavellina hi neix un plàtan com els del passeig de Gracia o que en un got d'aigua s'hi pot criar una ballena.

Els aucells domesticats sempre dormen. Mengem llevor de cànem que ve a ésser una mena d'opi per a els volàtils, i aixís estàn d'embrutits. Ells, que podrien volar, ells, que podrien tenir un niu en la branca d'un arbre de la Rambla i cagar-se en els transeunts, viuen ficats en la butxaca de l'amo, surten a la llum en les taules dels cafès i senten parlar de la guerra.

L'altra bestia domesticada, que ha sortit últimament, és aquest galifardeu que sembla una persona i fa d'anunci, avui vestit de *conde*, l'altre de *Scarpia*, l'endemà de *moro*, ahir de *Robinson* i sempre de *pocaverkonya*.

La veritat, si quan torni a nèixer haig d'ésser bestia d'aquestes, més m'estimo tornar-me a morir i que vinguin els capellans i se m'emportin.

La calor

—Em pregunta per quins medis es pot lluitar contra la calor?—va dir-me el cèlebre doctor X, enfonzant-se en el séu silló de palla, a l'ombra d'una secular alzina.

—Això mateix—li vaig respondre.—Com se pot, un home, preservar de la calor?

—Doncs tot depèn de la mena de calor; perque de calors n'hi han de varies classes, i els medis de lluita varien segons els casos. Aixís tenim, per exemple, la calor comunicativa dels banquets, que influeix sempre d'una manera nefasta sobre els ventrells... Aquesta calor deu ésser combatuda per medi de la dieta.

—Res d'això, doctor... La meva pregunta es refereix únicament a la calor del estiu, canicular, produída pel sol.

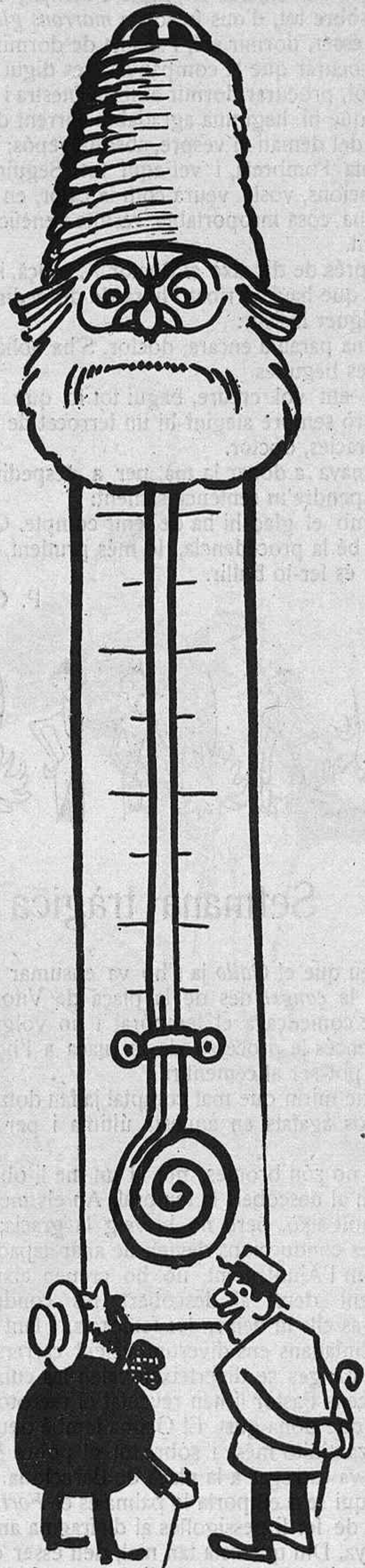
—Ah!... Aquesta és una altra qüestió; aquesta mereix capítol apart. El tractament és fàcil i també molt variat. Vaig a enumerar-li alguns dels molts sistemes de gran eficàcia de que l'home pot disposar.

—Aquests són?

—Escolti bé.

—Sóc tot orelles.

—Abans que tot, per resguardar-se de la calor, cal armar-se de molta paciència i esperar els primers frets, que acostumen a portar un sensible descens a la temperatura. Tot esperant còmodament aquest bon temps, lo que l'home calurós ha de fer és allunyar-se de les ciutats i venir-se'n a passar l'estiu, com faig jo, en una torreta, dalt de la muntanya o a la vora del mar, ben ombrejada d'arbres frondosos. Els trajos, ben lleugers, sense que traspassin els límits de la decència; per exemple: uns tapa-rabos per estar per casa, o bé un kimono per sortir

—Està molt ensopit aquest mestre.

—Deixa fer!... No veus que'ls russos s'han fet per al hivern?

al camp o a la ribera. Respecte a menjar, convé alimentar-se, sobre tot, d'ous frescos i *marrons glacés*. A la nit, si pot ésser, dormir sol, i si s'ha de dormir en companyia, procurar que la companyia... es digui *Nieves*. Si es dorm sol, procurar dormir amb la finestra i la boca obertes, perque hi hagi una agradable corrent d'aire. Res de treball; del dematí al vespre, absolut repós; de panxa enlaire, sota l'ombreta, i vet-aquí tot. Seguint les meves prescripcions, vostè veurà com la calor, en comptes de ésser una cosa insoportable, resulta beneficiosa al cós i al esperit.

Després de dir això el doctor X, s'alçà, i vareig comprendre que havia arribat l'hora de despedir-me'n. Però vaig volguer insistir:

—Una paraula encara, doctor. S'ha oblidat de parlar-me de les begudes.

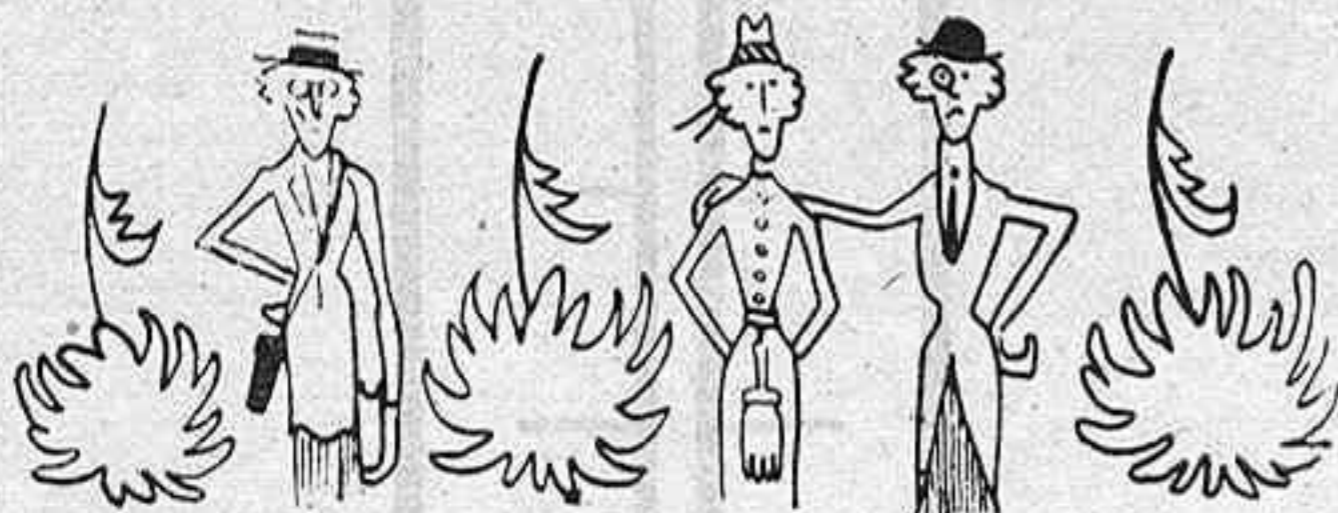
—Si em vol creure, begui tot lo que li vingui de gust, però sempre afegint-hi un terrocet de glaç.

—Gracies, doctor.

Li anava a donar la mà, per a despedir-me'n, però ell va reprendre'm sentenciosament:

—Amb el glaç hi ha de tenir compte. Quan un no sab ben bé la procedencia, lo més prudent, abans d'utilitzar-lo, és fer-lo bullir.

P. CHARRIER

Setmana tràgica

Se veu que el *Gallo* ja s'ho va ensumar al deixar-se portar a la *cangri* des de la plaça de Vitoria. L'home vegé que començava el temporal i no volgué ésser ell qui comencés la processó de la plaça a l'hospital, a la clínica o pot-ser al cementiri.

Perque mirin que mal comptat ja fan dotzena de frare els toreros agafats en aquesta última i per ells tràgica setmana.

I que no són bromes, no; al un me li obren la cuixa i li deixen al descobert la femoral. An els metges els interessa molt això, però no hi veig la gracia; sempre he dit que les conduccions devien de anar tapades però els *braus*, com l'Ajuntament, no ho creuen aixís i com el Ajuntament deixa al descobert les conduccions de aigua o gas ells hi deixen les femorals, i tant o més que com els ciutadans ens divertim veient carrers desmpebrats, els metges se diverteixen veient les cuixes obertes.

Al Vicens Pastor li han reventat el escroto; deu ésser una cosa que dóna gust. El Gaona també deu estar content i Mazantinito més, i sobre tot el pobre *banderillero* que se la va carregar a la plaça de Barcelona.

Però qui se'n emporta la palma és el *Fortuna*, mireu que això de fer-li pessigolles al diafragma amb la punta de la banya. Diu que està tan mal, deu ésser de tant riure o de un singlot rabiós que li devia agafar.

De totes maneres, ja veureu com tots ho conten i com d'aquí a quatre dies els tornem a veure fent *floreos*

entre les banyes, rasant el front de les besties i escupint-los-hi en el morro. Sembla que no s'ho vulguin creure que les banyes són per a fer mal; a mi venen a fer-me el efecte que'm faria jo mateix si me'n anava a un civil i li tocava el fusell i li cargolava els mostatxos i li escupia an el nas.

Tots dirien que sóc boig, i dels toreros diuen que són valents, no ho entenc perque al cap-d'avall un civil té enteniment i un brau me penso que no. Amb tot, devegades me n'arribo a dubtar i penso que sí que'n té, no solament enteniment, sinó també paciència i àdhuc llàstima d'aquells ximplets que l'inquieten sense que ell res hagi fet.

De festa major

I

ELS CAVALLETS

Sonen uns picarols i unes xurriaques a carretera enllà; vé un carro gros, entre pols s'aclareixen unes aques suoses, amb deliri de repòs.

Barretes, cordes, fustes, caixes flaques porten els cavallets de pèl llustrós, un manubri estantiç, unes barraques que són del mateix amo... i seràn dos.

La quitxalleta hi munta amb entusiasme, els estòmecs s'aixequen, vé l'espasme, però el gros pluvial retorna al remolí.

Els fan al *séu* cavall unes caricies, elles al cotxe aprenen les malicies dels cavallers armats de pèl moixí.

II

LA MORT DEL BÈ

A un angle de la plaça, al pic del sol, remuguen els crestons farts de camí; sovint un bè belant amb desconsol se'n va fermat de banyes a morí.

L'escorxador se fa públic breçol, el crestonet hi jau, vé l'*assassí*; una caçola immensa cull al vol la sang: s'ou un regull que fa patí.

Pel trau d'una poteta del darrera, pren vent; la quitxalleta riàllera repica amb el puny clos, i s'hi fadiga.

Núa, oberta en canal, pobra bestiola, espera l'abric d'una tovallola, i el ritme de penjoll dalt d'una viga.

III

L'EMBLANQUINADA

S'ha posat una auriola de claror en la capella com en el portal;

L'AMOR A LES ALTURES

- M'estimes força?
- Molt.
- Fins a on?
- Fins al cel.
- Gran mèrit!... Com que hi som tant a la vora!

PROPAGANDA GERMANÓFILA

—I què caça vostè?
—Pagesos.

la entrada com la cuina-menjador avui s'han vestit de pontifical.

Un pinzell blau escampa blanc humor i esborra terrenyines alt per alt; les llàgrimes de calç deixen dolor en les lloses esquerpes del casal.

Cauen les dugues, l'hora vigiliana del ganivet i la feresa humana contra ànecs i pollastres a granell.

Gotes de calç s'encenen amarades en sang de bestioletes ofrenades a la concupiscència del ventrell.

IV

EPÍLEG

Les fonts foranes s'omplen de collades i cistelles i coves curullats totjust van apagant-se les mirades del astre-rei, que'ns té quasi torrats.

Se treu el baf de carn amb esqueixades, i el baf del bacallà amb bons talls triats; les cares grogues d'hores malgastades se repinten rient mil disbarats.

Un ball al *Centro*, un altre al *Gavilán*, ambdós balls d'etiqueta tancaràn una festa major bon xic *rumbosa*.

S'ha complert mig programa escassament, i el públic estafat, al any vinent *puginarà* de nou, com si tal cosa.

J. COSTA I POMÉS

GLOSARI

EL PERILL

Després d'un any de guerra, havem pogut observar que la estricta neutralitat espanyola ha servit sols per a que a Espanya, i molt particularment a Barcelona, es produís un invasió de alemanys descamisats, bruts i fastigosos que no sabrem pas com treure'ns-els del damunt.

Joves, en sa major part, i aptes per al treball, semblava que havien de adaptar-se al made in spanien, i que, un cop nèts i polits, es presentarien a demanar feina a les moltes cases alemanyes o germanòfiles que aquí resideixen; però, res d'això. Mesos i mesos fa que pululen pels nostres carrers escampant gasos asfixiants amb la roba suada, desgrenyats i mig descalços, anant de una taverna a l'altra, del kasino al konsulat, demanant arreu almoina o, lo que és més de doldre, promoguent bronques a cada pas com si això fós país conquistat per l'Hindenburg.

Aixoplugats amb la capa de la dolça neutralitat, han pres Barcelona com si fós Xauxa; fan i desfan pitjor que si fossin a casa seva; i mesos i mesos fa que dura l'escàndol sense que les autoritats hi posin remei.

Al veure'ls tant desmandats, fent gala de la seva insolència, ningú diria que són de la terra de la Kultur, de l'organització i de la disciplina.

I lo pitjor, encara, és la durada d'aqueixa anormal situació; el perill està en que no sols s'hi estableixen, escampant els seus polls i les seves puces, sinó que s'hi arrelen i van escampant-hi també llevor, llevor de raça. En això està el greu perill.

Encara que sembli impossible, encara que un magi normalment constituït es resisteixi a creure-ho, el cas és que dels alemanys bruts, desgrenyats, pollosos, lleganyosos i descamisats que s'hostatgen a Barcelona, molts d'ells tenen relacions amb minyones d'aquí, havent-se donat el cas ja d'algun casament entre aixerides criades catalanes i els súbdits fastigosos alemanys, fent bò aquell refrà que diu que «no hi ha olla que no trobi la seva tapadora».

I menos mal quan és qüestió de casament; perquè molt sovint s'obliden de formalitzar legalment les relacions oblidant-se de passar pel jutjat o pels tràmits de la Santa Mare Esglesia.

Es conta que una veïna de Gracia, casada, aprofitant l'ausència del marit, va deixar-se seduir per les irresistibles gracies d'un teutó.

D'això fa ja set mesos; i ara que la bona senyora es veu plena i rodona com una avellana per Santa Magdalena, se'n plany confidencialment amb una veïna.

—Si que ets ben desgraciada!—exclamava aquesta, l'altre dia, volguent-la consolar.

—No m'en parlis!—respongué ella.—I lo més trist és quan penso... com ens ho arreglarem amb aquest àngel de déu que vindrà... si ni el meu marit ni jo sabem l'alemany!...

XARAU

Festa avorrida la del diumenge pels deportius actius i passius.

Ni els *braus* velers del «R. C. Marítim» pogueren anar a Sitges en regata creuer perquè el mar no estava per regates i aixís que, remolcats pel vapor *Elvira*, tragueren el nàs per la boia lluminosa, amb les onades i la mar grossa de S.E. que regnava, els vingué a dir que se n'entornessin a casa que això era la lluna.

I, *hala!* cap a caseta falta gent, que el mar no està per a bromes! Solament el canoner *Marqués de la Victoria* (que per això és un barco de guerra) seguí la seva ruta i anà a Sitges.

Els dels balandres també hi anaren, però per tren. I aixís perdé tot caràcter una manifestacióportiva que hauria estat molt lluída.

També a Sans hi havia curses de bicicletes amb motiu de la festa major, curses que's verificaren amb bastant èxit en un trajecte de 50 kilòmetres, des de la susdita barriada a Cubelles i tornada, total: 100 kilòmetres.

L'orquestra bastant bé, però no se sentia gaire. Els chors i les dances, mancats d'ensajos.

El primer en arribar a Sans (*ja som a Sans*, devia dir) fou en Guinovart, qui feu el trajecte en 3 hores, 42 minuts i 18 segons.

Després seguiren en Martínez, Service, Saladrigas, etc., fins a nou.

Al passar per Coll-Blanc, un veí irascible, els hi apuntà una escopeta amb l'intent de *caçar-los*. Home, no tant! Nosaltres dels ciclistes, l'hagerem caçat an ell. A dins d'una gabià de la colecció zoològica no hi estaria gens malament, un exemplar aixís; n'hi han molts per aquestes carreteres!

De foot-ball hi hagué un semi-partit al camp del *Espanyol*, entre el *Català* d'aquí i el *Athletic* de Sabadell.

Aquest darrer, que té molta empenta, presentà un *team* fluixet i el *Català*, amb aquell *senyor* que ven fonògrafs al carrer de Santa Agna, al davant, se presentà i... feu riure bon xic a la escassa concurrència, car el *senyor Peris*, que ens dispensi, però ja no serveix per a aquestes coses, està massa gras i fa riure, vaja.

El partit quedà empatat a 2 goals i el públic fent xerinola. Veritablement, de tant en tant, ja va bé un partit de guassa! Llàstima que'l nom i l'història del *Català* tinguin d'anar tan a menys!

Ademés de lo apuntat hi hagué una petita cursa ciclista pels de la «Casa de Família» i partit de foot-ball a Sans, entre els sansencs y els de Sant Andreu. Guanyaren aquests per 2 a 0. Se veu que a Sans no són gaire lleugers de camal!

Pel demés *todo está igual* a Barcelona. Fins que fresquegi no ens cansarem de patir els cronistes (o lo que sigui) del sport.

Bueno!

HIP

—No sé com els permeten corre així an aquests de les motocicletes...
—I tal, home!... Són uns *suicides*.

TELÓ ENLAIRE

Encara que tard, per culpa del número extraordinari de les Festes Majors, que no permetia aquesta secció, ens plau fer constar que les representacions anunciades per al dia 15, en els diferents Teatres de Naturalesa, se celebraren totes sense contratemps.

Terra Baixa, a la platja de Badalona, valgué un nou triomf an en Borrás, i constituí un èxit moral i material per als artistes Moragas i Alarma. El decorat produí un magnífic efecte, i la gent, en general, sortí complascuda del espectacle.

Confessem, no obstant, que la *Terra Baixa* té millor marc natural en el bosc que en la platja. Els escenaris de platja, sempre que no s'hi puguin aprofitar degudament els naturals elements de mar, roques, horitzó, etc., no respondran a la idea de teatre de naturalesa. Se'n podrà dir, tot lo més, teatre al aire lliure... amb olor de marisc i rumor d'onades, que és lo únic que del element natural se sentia. Això i l'espinguet del carril, que resultà una murga bastant empipadora.

Amb tot, la representació transcorregué com una seda, sense el més petit lamentable incident, veient-se aplaudits, i amb justícia, tots els artistes que hi prengueren part.

Del homenatge an en Vives, a Vallvidrera, se'n guardarà un record simpàtic i ja és prou.

No hi hagué un plè a vessar, però sí molta gentada entusiasta de la musica del genial mestre català, que escoltà l'inspirada *Maruxa* amb religiós silenci.

La temperatura excel·lent; i gracies als núbols, que feren de cortina tota la tarde, no'ns tinguérem d'enfadar amb el sol. Sòrt dels *cirrus*, doncs, o sinó ens tornem tots *torrefactos*.

Fòra d'aqueixes manifestacions de teatre de naturalesa apuntades, i de la d'en Palei a Martorell, que va cantar *Aida* i *Marina* dessota del Pont del Diable, i de la qual no'n podem parlar perque tingueren a bé no convidar-nos-hi; fòra d'això, la senyora Talía no ha donat fe de vida durant la quinzena, que nosaltres sapiguem. Cine al «Principal», cine al «Novedades», cine al «Barcelonés» i cine al «Bosque»; i al «Tívoli», on no s'hi ha pogut aguantar una modesta companyia de genre petit, ha començat ses tasques l'Onofroff, cèlebre hipnotizador i màgic portentós, en la potencia hipnòtica i sugestionadora del qual no creurem si no porta gent al vell teatre del carrer de Casp.

ESQUELLOTS

Després d'aquelles grans calors han vingut les grans tronades.

Les tronades han escampat la boira i ha refrescat el temps.

I ha plogut a la muntanya.

I havent plogut a la muntanya, els que hi entenen diuen que aquest serà any de bolets.

Vaja, que serà un any digne successor del altre.

Perque, de *bolets*, n'hi va haver en abundancia en el mai prou censurat 1914.

Divendres passat, els amos de fondes i restaurants de Barcelona varen reunir-se en fraternal banquet a Miramar.

Això dels fondistes anar a la fonda... què volen que'ls digui!... me sembla una *gedeonada*.

I, després de l'àpet, mai dirien què se'ls va acudir?

Telegrafiar an en Dato dient-li que convé que el Rei vingui a Barcelona i que ells ho veurien amb molts bons ulls. Naturalment!... Amb ulls de fondista.

En Muley Hafid, que com és sapigut residia a Sarrià, s'ha traslladat a Saragoça.

Això és que degué enterar-se de que a Sarrià feien festa major, i els veïns li demanarien quartos per a fer la *sortija*.

En Muley Hafid comença a espavilar-se.

Els alemanys ja han tirat dos barcos espanyols a pico. Ja tenia raó aquell que deia que'ls alemanys són uns *suicides*.

NOTES DE CASA.

Del President de la Comissió de Festes del Foment Republicà Català de Sans, havem rebut una atenta invitació per a assistir als diferents festeigs projectats, amb motiu de la festa major de la simpàtica barriada.

Tantes mercès.

En Francisquet Cambó ha contestat a un exabrupte d'en Biolet Maura, sobres l'estat actual de la consciencia catalana, i ho ha fet amb raonaments i valentia.

En l'article de referencia se invoca, com en altres temps, «el movimiento hondamente separatista»... per lo que's relaciona amb el Govern.

Completament d'acord.

Nosaltres, en el lloc d'ell, no'n voldríem res, del Estat espanyol... Ni els quartos per a fer l'Exposició.

A darrera hora es dóna com imminent la ruptura d'hostilitats entre Estats Units i Alemanya.

Quasi bé els diré que me'n alegro. Per una part, perque això serà l'acabament de l'orgull prussià; i per l'altra perque, com que són un xic dures de pelar, ara sabrà l'*Oncle Sam* lo bò que s'hi dóna.

I pot-ser es recordarà del «Maine».

Un tal Eugeni Torné va mossegar, l'altre dia, a un llacer del carretó en el moment en que aquest anava a agafar un gocet propietat d'aquell.

Davant tal anomalia devia pensar el goç
¿per què m'acusen de rabia
si l'home és el rabiós?

Retallem de la ressenya que fa *El Diluvio* d'una sessió municipal.

«El Sr Matons: Perfectamente, señor Muntañola; pero crea Vd. que si a muchos individuos de los talleres municipales se les dice que han de ser bomberos, no se les dará ninguna alegría. Yo he sido bombero y aun hoy, cuando oigo el pito, parece que me toquen algo mio.

¡Bomba! Com se coneix que el regidor Sr. Matons es aficionat a tocar fusta.

Completament restablert de la seva llarga malaltia, de lo qual ens en alegrem, el nostre entranyable amic Gabriel Alo-

EL TEATRE CATALÀ MUNICIPAL

—Teatre Municipal?... Ha arribat l'hora d'escriure un drama.

—Vol fer l'obsequi de dir-me què vol dir això de Teatre Municipal?
—Home, para mi es que van a fer comedias bilingües.

Les dones dels regidors

—Es una gran pensada.
—Naturalment; la millor pensada per poder anar al teatre de franc.

—Qué hacemos, tú?
—Lo que te dé la gana.
—Daremos otra vuelta por la manzana.

FIVALLER

EN FIVALLER

—No t'entusiasma això de la municipalització del Teatre Principal?
—Què dius!... Jo cada diumenge hi vindré a comprar l'entrada dels Toros.

—Què més teatre que aquèl?
Cada sessió és un sàinet!...

OFICINES MUNICIPALS

—Dispensin... Que hi fóra el senyor Tinent d'Alcalde?
 —No, senyor. Es a inspecconar les cases de dormir.

mar publicarà, demà, en *La Campana de Gracia*, un interessant article titulat *Polonia*.

En el mateix número s'inserta un altre article, *El pensament Català davant del conflicte Europeu*, original del valent escriptor Angel Samblancat.

En dèu dies, han sigut retirats de la via pública 360 pobres mendicants.

I d'aquests 360, mai dirien quants n'hi havia de forasters? Trescents.

Trescents infeliços que's creuen que Barcelona és la terra de promissió, una mena de Xauxa on s'hi lliguen els goços amb llangonices.

I no saben, ai! que aquí fem llangonices de goç.

Persona que'ns mereix tot el crèdit, ens assegura que dimecres, entre onze i dotze de la nit, va veure com en una de les vies més cèntriques de Barcelona, omplien la cara de bofetades al conegut periodista Pons Vinent.

Nosaltres no ho jurariem, però segons nostre informador, diu que va demostrar-se lo bon cristià que és el tal periodista, o lo que sigui, puig quan tenia una galta ben plena de bofetades, ell mateix parava l'altra.

Pobre Pons Vinent! Què deurà haver fet que contra ell se procedeixi d'aquesta manera?

El senyor governador diu que castigarà a certs industrials que per a les respectives propagandes reparteixen bitllets imitant els del Banc d'Espanya.

I a *certs industrials* que en reparteixen de bons, què els hi farà an aquests?..

An aquests els deurà donar un premi.

I, no obstant, nosaltres creiem que aquests mereixen més càstic.

A la fira de juguines.

—Vui que'm compris un timbal i una corneta, papà.

—No, fill meu, que'm faries molt mal de cap.

—Et prometo que no. Només els tocaré quan dormis.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oím, 8
 BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

REGALO

ALS LLEGIDORS DE
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

20 OBRES DIFERENTES

UNA
Pesseta

Las festas de Vilatrista	Ptes. 0'50	Lo foraster	Ptes. 1'—
Flors del Túria	» 0'50	Los sucesos de Valencia	» 0'50
Antany y Engüany	» 0'25	Dios	» 0'50
Llampechs entre tenebres.	» 1'—	Carn y Ossos.	» 0'50
Los soldados de la Industria.	» 2'—	Carnaval de Barcelona	» 0'50
Calabazas y Cabezas	» 0'50	Menudencias	» 0'50
Colón.	» 0'50	Claudio Fontanellas	» 1'—
La nueva Inquisición.	» 0'50	París a sangre y fuego	» 1'—
Sucesos de La Bisbal	» 0'50	La passió política	» 0'50
La direcció del globo.	» 0'50	Plors y rialles	» 0'50

20 obres que valen **13'25** pessetes, per **UNA** pesseta

NOTA.—Se remetràn per correu amb 25 cèntims d'augment.

EMILI VILANOVA

TEATRE COMPLET

NOVA EDICIÓ

LES BODES D'EN CIRILO :: ¡QUI... COMPRA MADUIXES :: ORIENTAL
:: :: L'ASE DEL HORTOLÁ :: A CASA L'ALCALDE :: LA VIUDA :: ::

Un tomo

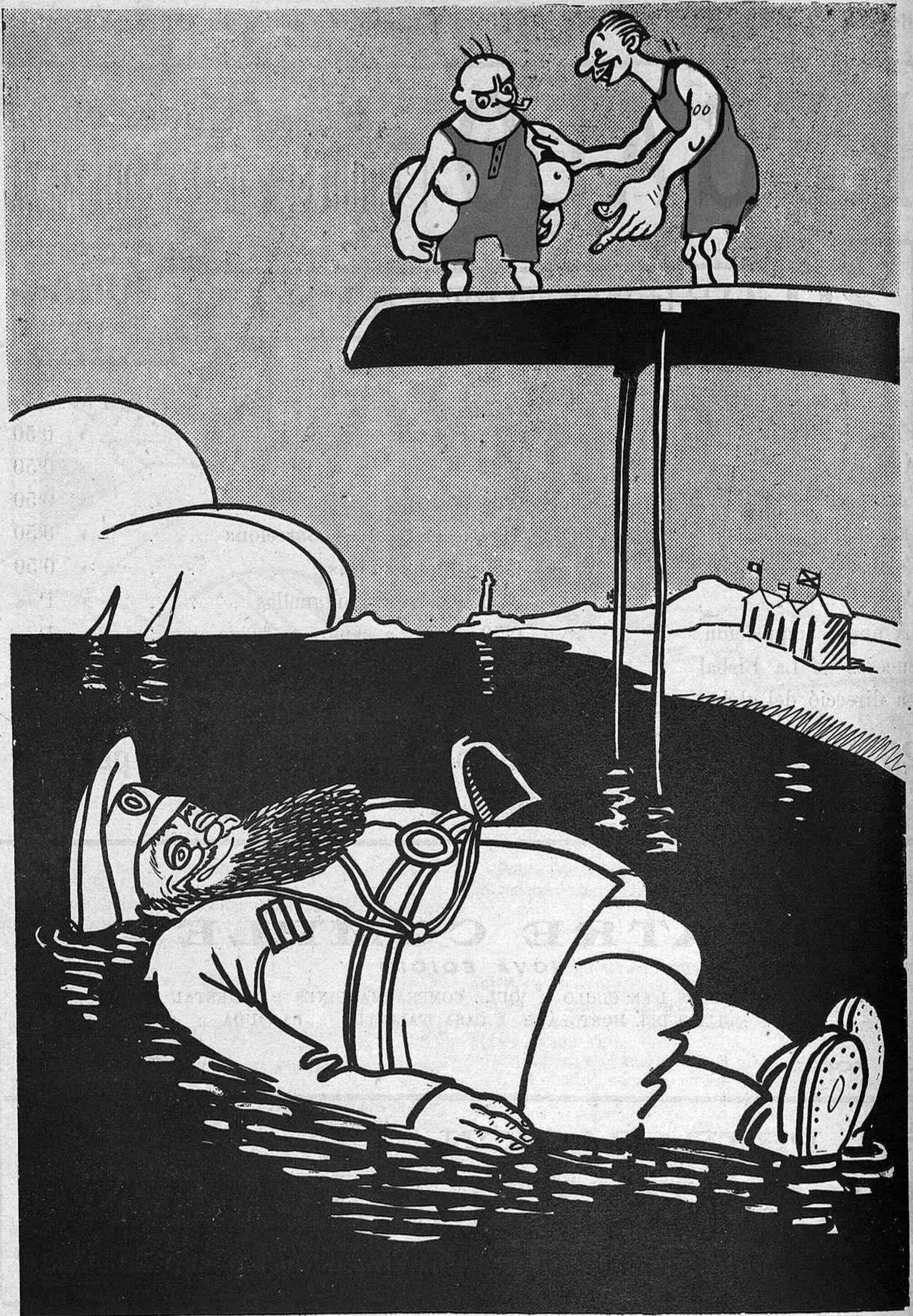
Ptes. 1'50

EN PREPARACIÓN

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA PARA 1916

NOTA.— Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'ACTITUT DEL RUS

- Vols dir que és mort?
- El fa, home, el fa.